

előtt. Örvendetes ez a jelenség főként akkor, ha tudatában vagyunk annak, hogy a bibliofília az utóbbi években mennyire hanyatlóban van. A gyűjtők állandóan kevesbednek és szinte kihalóban van az a réteg, amelyre a bibliofil könyvek kiadója azelőtt biztosan számíthatott. Volt idő, amikor magasfokú gyűjtőszenvédély adott bátorságot kiadóinknak szép könyvek megjelentetésére. Ma egynémely kiadónk kockázattal járó vállalkozókedve kísérli meg újraéleszteni a hanyatlóban lévő gyűjtőkedvet. Könyvkiadó cégeink között, akik a magyar bibliofília történetének mélypontot jelentő időszakában is ápolják a szép könyv kultuszát, nem egy illusztrált könyv kiadásával vívott ki magának elismerést az Officina-könyvek kiadója.

A fenti Officina Képeskönyvet, mely KISFALUDY KÁROLY korának stílusát érzékeltető rózsaszín papírkötésben jelent meg, szépen megtervezett címlapján egykorú biedermeier metszettel, KENYERES IMRE rendezte sajtó alá. A kis kötet anyagát KENYERES nagy hozzáértéssel állította össze az Aurora évfolyamaiból. Gyűjteménye összeállításakor az Aurora kötetait nemcsak mint szöveget tartotta szem előtt, hanem a korszak stílusát jelképező egységként kezelte. Így a jól kiválasztott vers, novella, tanulmány és drámarészletek mellett bőségesen közöl a magyar biedermeier legnagyobb hatást tett almanachjából képeket, sőt kottamellékletet is. Kiadványa így egyformán nyújt ízelítőt a biedermeier magyar irodalmából éppúgy, mint könyvművészetéből, könyvillusztráló-ízléséből. Nagy kár azonban, hogy a képanyag reprodukálására nem fordított olyan gondot a kiadó, amilyent a kis könyv megérdemelt volna.

TOLNAI GÁBOR.

Dr. Csatkai Endre : *Könyvgyűjtők, régiséggyűjtők a régi Sopronban.* (Különlenyomat a Soproni Szemle II. évf. 3. számából.)

A szerző szorgos munkával összegyűjtötte azoknak a neveit, akik Sopronban könyvek és régiségek gyűjtésével foglalkoztak. Bibliofil elődeink munkálkodásának ma már, sajnos, csak nyomait találhatjuk; eredménye nagyrészt elkallódott, mert a nagy szeretettel gyűjtögetett könyvtárakból nagyon kevés maradt ránk. Első neves könyvgyűjtőnk ROGERIUS mester volt, a „Carmen miserabile“ írója. Hosszú sora követi a papoknak és polgároknak, akik a legnagyobb anyagi áldozattól sem riadtak vissza, hogy egy-egy értékes könyvet megszerezzenek. A fennmaradt végrendeletek számos kolostori és iskolai könyvtárról beszélnek; ez utóbbiak közül az 1666-ban alakult evangélikus líceumi könyvtár máig is fennáll. Az 1790-es évekből kölcsönkönyvtárak fennállására is találunk adatot, amelyek egyikének nyomtatott katalógusa is fennmaradt (1794-ből). A végrendeletek

kéziratgyűjtőkről is megemlékeznek. Külön említésre érdemesek a soproni polgárok krónikái, pl. a Ritter-, Csányi-krónika.

Kétségtelen, hogy a szerző lelkiismeretes munkájával a könyvtörténet ügyének nagy szolgálatot tett, amikor ezeket az értékes adatokat csokorba gyűjtötte. (Sopron) RADÓ I.

Kölcsey Antónia Naplója. Bevezetéssel kiadta KOZOCSA SÁNDOR. Budapest, Rózsavölgyi és Társa kiadása. 8°, 143 l.

Nagyérdekű irodalomtörténeti felfedezései során KOZOCSA SÁNDOR legújabbán egy eddig ismeretlen biedermeier egyéniségnek, KÖLCSEY FERENC unokahúgának, KÖLCSEY ANTÓNIA-nak naplóját rendezte sajtó alá. (A napló kéziratát a Magyar Nemzeti Múzeum Levéltára őrizi 1929 óta, a KÖLCSEY-oklevéltár anyagában.) Nem lehet célunk ezen a helyen a napló irodalom- és művelődéstörténeti méltatása, mely pedig azon felül, hogy egyetlen ismert női naplónk a biedermeier korból (1838 májusától 1844 december 8-ig terjednek feljegyzései), a művelt író nő sokoldalú érdeklődése révén igen távoli területekre is rejteget tanulságokat. KÖLCSEY ANTÓNIA-nak — minden bizonnyal elsősorban íróbátyja révén —, noha az irodalmi központtól távoleső Csekén élt, tudomása volt a pesti irodalmi életéről. Belekerülnek így naplójába olyan adatok is, amelyek a könyvkiadás és könyvtörténet kutatói számára is tanulságosak. Feljegyzéseket olvashatunk nála a korabeli könyvkiadásra vonatkozólag, de ezentúl ANTÓNIA-nak olvasmányairól szóló beszámolóiból értékes adatokat nyerünk a harmincas évek végi és negyvenes évek eleji vidéki magyar nemesi házak könyvállományáról. Bár az utóbbi adatokból óvatosan kell következtetnünk, hisz nem tudni, hogy ANTÓNIA olvasmányai közül mennyi könyv volt a maga családjáé és mennyi származott az írónagybácsinak, KÖLCSEY FERENC-nek, a vidéki nemes ember átlagánál szükségszerűen nagyobb igényű könyvtárából. TOLNAI GÁBOR.

Kovács Imre: *Régi magyar kalendáriumaink 1711-ig.* Debrecen. Nyomatott Nagy András könyvnyomdájában [1938]. 8°, 62 + 2 l.

Hasznos áttekintése régi magyar kalendáriumainknak, melyben rövid történeti áttekintés után szerző könyvészeti és tartalmi szempontból ismerteti a magyar nyelvű kalendáriumokat 1711-ig, a nyomtatás helyei szerint és megjelenésük évréndjében. E két táblázat kiegészíti egymást és teljes bibliográfiát ad régi magyar kalendáriumainkról. Külön fejezetben foglalkozik a kalendáriumkészítőkkel, fordítókkal és nyomtatókkal, majd a régi magyar kalendáriumok tartalmi beosztásával. Doktori értekezésnek készült. Igen használható áttekintés. Könyvtáros, könyvész, irodalom- és művelődéstörténész nagy haszonnal és tanulsággal forgathatja. TR. Z.